

Mevrouw Eike VAN DEN BRANDT
Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
belast met Mobiliteit, Openbare Werken en
Verkeersveiligheid
Sint-Lazaruslaan 10 (13e verdieping)
1210 Brussel

Contact: Sacha LEFEVRE
sacha.lefevre@brulocalis.brussels
Bijlage: 1

Brussel, 3 augustus 2021

Betreft: Voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg

Geachte mevrouw de Minister,

Wij danken u voor uw brief van 29 juni 2021.

Bij deze willen wij u echter onze opmerkingen bezorgen over het voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg, waarvan u de details als bijlage vindt.

In de eerste plaats stellen we vast dat de verschillende actoren die vertegenwoordigd zijn in de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen unaniem hebben gevraagd dat de ordonnantie van 3 mei 2018 zou worden gewijzigd in overeenstemming met sommige bepalingen van het bijzondere machtenbesluit van 11 juni 2020 “*tot instelling van een uitzonderingsregeling op het vlak van vergunningen voor de uitvoering van bouwplaatsen op de openbare weg*”. Een dergelijke raadpleging mag echter in geen geval in de plaats komen van een officiële adviesaanvraag aan alle lokale besturen en Brulocalis, die ruim op voorhand dient te gebeuren.

We vestigen er de aandacht op dat dankzij de uitzonderlijke procedure, die het bijzondere machtenbesluit van 11 juni 2020 “*tot instelling van een uitzonderingsregeling op het vlak van vergunningen voor de uitvoering van bouwplaatsen op de openbare weg*” heeft ingevoerd, de verwerking van een aanvraagdossier voor een vergunning gemiddeld ongeveer 30% minder lang duurt¹.

¹ Voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg (Ontwikkelingen), pagina 2.

In het voorstel van ordonnantie merken we echter op dat de gemeenten van bepaalde van hun opdrachten inzake politie van de bouwplaatsen² zijn ontheven, in het voordeel van de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen.

De gemeenten behouden enkel de bevoegdheid om vergunningen voor de uitvoering van bouwplaatsen op de openbare weg van categorie A4³ af te leveren; voor alle andere openbare wegen zou de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen de bevoegde overheid worden⁴. Zo'n wijziging brengt onvermijdelijk een verlies van gemeentelijke autonomie met zich mee, wat we niet kunnen ondersteunen.

In uw brief van 29 juni 2021 bevestigt u dat de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen in de praktijk reeds over zo'n bevoegdheid beschikt op andere openbare wegen. In de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg merken we echter op dat er momenteel een mogelijkheid tot delegatie door de gemeente aan de Commissie bestaat:

“dan kan de bestuurder belast met de afgifte van de vergunning beslissen om aan de Commissie de bevoegdheden over te dragen (...). Deze delegatie kan ...”⁵.

Ook willen we herinneren aan de wettelijke voorwaarden waaraan een bevoegdheidsoverdracht dient te voldoen: de delegatie moet voorzien zijn in een wettekst, ze mag enkel betrekking hebben op de kern van de bevoegdheid⁶, ze blijft onzeker en herroepbaar, en de delegerende overheid behoudt een controlebevoegdheid over de gedelegeerde. De Commissie is bijgevolg in geen geval automatisch ‘van rechtswege’ bevoegd. Tot slot moet een bevoegdheidsoverdracht gepaard gaan met publiciteitsmaatregelen: de delegatie moet ‘gekend’ zijn bij de institutionele actoren.

Gezien de uitbreiding van de bevoegdheden van de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen wijzen we er nogmaals op dat de goedgekeurde maatregelen budgettair neutraal moeten zijn voor de lokale besturen. Omtrent de wijziging betreffende de dossierrechten preciseert artikel 26 van het voorstel van ordonnantie dan ook dat de gemeenten en het Gewest elk de helft van de dossierrechten dragen in het kader van

² Hieromtrent stellen we echter vast dat de parlementaire werkzaamheden van de ordonnantie van 3 mei 2018 aan het volgende herinneren: *“De bevoegdheden van de burgemeester op het vlak van openbare veiligheid, rust en hygiëne laten hem steeds toe, binnen de toepasselijke wettelijke grenzen, de uitvoering van een bouwplaats tijdelijk te verbieden”* (Parl. St. 2017-2018, A-631/1, p. 48). Zelfs als er een vergunning is afgeleverd en er wordt overdreven hinder vastgesteld tijdens de werken, dan is de burgemeester uiteraard altijd bevoegd om daar een einde aan te maken.

³ Categorie A4 betreft de ‘buurtwegen’, m.a.w. alle wegen die in de bijlage niet opgenomen zijn in een andere categorie (Bijlage van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 april 2019 tot uitvoering van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg).

⁴ Artikelen 12 en 15 van het voorstel van ordonnantie.

⁵ Artikel 37, §1 van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg: *“Wordt het dossier van uitvoeringsvergunningsaanvraag om advies voorgelegd aan de Commissie, dan kan de bestuurder belast met de afgifte van de vergunning beslissen om aan de Commissie de bevoegdheden over te dragen die hem worden toegewezen door de subafdelingen 1 tot 3.*

Deze delegatie kan:

- algemeen zijn;
- betrekking hebben op een of meer categorieën van bouwplaatsen zoals bepaald door de Regering;
- beperkt zijn tot een bijzondere vergunningsaanvraag.”

⁶ Met andere woorden, ze ontdoet de delegerende overheid van iedere bevoegdheid. R.v.S., 24 september 2001, nr. 99.059.

dossiers die vallen onder de bevoegdheid van de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen. We dringen er dan ook op aan dat deze bepaling geen negatieve impact zal hebben op de gemeentefinanciën.

Ook vragen we ons af welke verantwoordelijkheid de gemeenten dragen als er zich een ongeval voordoet op een gemeenteweg waarvan de vergunning voor de uitvoering van de werken afgeleverd is door de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen op grond van haar nieuwe bevoegdheden die voortvloeien uit het voorstel van ordonnantie.

Krachtens artikel 135 van de Nieuwe Gemeentewet⁷ is de gemeente immers verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde, met inbegrip van de veiligheid, op haar grondgebied. Het zou voor de gemeente nadelig zijn dat zij verantwoordelijk zou worden gesteld in het kader van de uitoefening van de bevoegdheden van de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen.

Op grond van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg beschikken de gemeenten momenteel over zes vertegenwoordigers van de twaalf vertegenwoordigers, met stemgerechtigde stem⁸, in de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen⁹. De andere leden van de Commissie beschikken over een raadgevende stem.

We betreuren het dat de bepaling van het bijzondere machtenbesluit “*tot instelling van een uitzonderingsregeling op het vlak van vergunningen voor de uitvoering van bouwplaatsen op de openbare weg*” die alle negentien gemeenten de mogelijkheid biedt om een vertegenwoordiger aan te stellen in de Commissie¹⁰, niet werd overgenomen in het voorstel van ordonnantie.

In uw brief van 14 januari 2021 preciseert u nochtans dat dit de mogelijkheden voor een directe samenwerking tussen de gemeentelijke en gewestelijke vertegenwoordigers zou verbeteren. We vinden het dan ook jammer dat er in de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen maar één officiële vertegenwoordiging, met raadgevende stem¹¹, werd aangeboden aan ‘niet-institutionele’ verzoekers via het voorstel van ordonnantie¹².

⁷ Maar ook krachtens artikelen 1382, 1383 en 1384, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek.

⁸ Artikel 7, §1, 3°, van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg: “§ 1. Beschikken over een stemgerechtigde stem in de Commissie:

1° de vijf leden die het Gewest vertegenwoordigen en die werden voorgedragen door de minister die bevoegd is voor Openbare Werken en door de minister die bevoegd is voor Mobiliteit;

2° het lid dat de Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer te Brussel vertegenwoordigt;

3° de zes leden die de gemeenten vertegenwoordigen.

De andere leden van de Commissie hebben een raadgevende stem.”

⁹ Artikel 6, §1 van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg: “De Commissie bestaat uit de volgende effectieve leden, benoemd door de Regering:

[...]

4° Zes leden die de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vertegenwoordigen en die worden voorgedragen door Brulocalis; deze zes leden zijn afkomstig uit gemeenten die behoren tot de verschillende politiezones;”

¹⁰ Artikel 12, §1, van het bijzondere machtenbesluit nr. 2020/048.

¹¹ Voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg (Ontwikkelingen), pagina 2.

¹² Artikel 4 van het voorstel van ordonnantie.

In uw brief van 14 januari 2021 schreef u dat aangezien de vergaderingen van de Commissie openbaar zijn, een gemeente zonder vertegenwoordiger in deze Commissie altijd zou kunnen vragen om te worden uitgenodigd voor een vergadering wanneer een dossier betrekking heeft op deze gemeente. Brulocalis eist echter dat er een effectieve vertegenwoordiging van de gemeenten, zowel met raadgevende als met stemgerechtigde stem, wordt gegarandeerd in de Coördinatiecommissie van de Bouwplaatsen.

In uw brief van 29 juni 2021 verduidelijkt u ons nog dat de rechtszekerheid veiliggesteld zou zijn en dat er maar één wettelijke regeling van toepassing zou zijn, in dit geval de wettelijke regeling wordt ingevoerd door het voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg.

We merken echter op dat het voorstel van ordonnantie op 1 juli 2021 in werking zou treden¹³. Daaromtrent hadden we al benadrukt dat na 30 juni 2021 de regeling die werd ingevoerd door de ordonnantie van 3 mei 2021 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg opnieuw van toepassing was. We vestigen er echter de aandacht op dat de dossiers die op 30 juni 2021 volledig werden verklaard, zullen worden behandeld volgens de procedure in het bijzondere machtenbesluit van 11 juni 2020 *“tot instelling van een uitzonderingsregeling op het vlak van vergunningen voor de uitvoering van bouwplaatsen op de openbare weg”*¹⁴.

We herinneren er dus aan en ondersteunen dat er in geen geval een overgangsregeling, zonder rechtsgrondslag, zal kunnen worden ingevoerd, aangezien dit het legaliteits- en rechtszekerheidsbeginsel kan aantasten. In de huidige context kan dringende noodzaak volgens ons immers niet worden aangehaald ten nadele van de bovengenoemde algemene rechtsbeginselen.

Met betrekking tot het Osiris-platform, het enige kanaal voor het beheer van de vergunningen en aangiften voor de uitvoering van bouwplaatsen, wordt gepreciseerd dat het Osiris-systeem moet worden aangepast met het oog op de wijzigingen in het voorstel van ordonnantie en dat die aanpassingen vanaf 1 juli 2021 operationeel moeten zijn¹⁵.

We willen ook weten of er budgetten zijn verkregen om de gevraagde aanpassingen door te voeren, aangezien u ons op 14 januari hebt laten weten dat *“de invoering van een notificatiesysteem dat de gemeenten automatisch informeert over elke nieuwe vergunning/aangifte momenteel in ontwikkeling is, onder voorbehoud van de toekenning van de nodige budgetten.”*

U hebt ons ook laten weten dat *“binnenkort zal worden bestudeerd of in het Osiris-systeem – mits verkrijging van de nodige budgetten – een functie kan worden geïntegreerd die het mogelijk maakt om de dossiers te*

¹³ Artikel 28 van het voorstel van ordonnantie.

¹⁴ Artikel 13 van het bijzondere machtenbesluit nr. 2020/048.

¹⁵ Voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg (Ontwikkelingen), pagina 3.

selecteren waarvoor de gemeente vraagt om te worden uitgenodigd voor de vergadering van de Commissie". Als dat niet het geval was, aangezien er een akkoord over het principe was, stellen we voor om deze budgetten te verzoeken bij de opstelling van de Begroting 2022.

Tot slot merken we op dat er in een latere fase, in het najaar 2021, een grondige revisie van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg zal worden doorgevoerd, waarbij een inhoudelijk debat zal worden gevoerd en de gemeenten om advies zullen worden gevraagd.

Brulocalis steunt de oprichting van werkgroepen om deze hervorming te bestuderen in samenwerking met alle actoren en in het bijzonder met de lokale besturen. We wijzen nogmaals op de noodzaak om voldoende lange termijnen toe te kennen voor het bezorgen van de adviezen.

Bij voorbaat dank om de nodige aandacht te schenken aan deze brief.

Hoogachtend,

Corinne FRANÇOIS
Directrice

Olivier DELEUZE
Voorzitter

Bijlage: Advies van Brulocalis van 12 juli 2021 – Voorstel van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg